

Työ - tuttua lapsesta asti

Poikselän Jussin ja Annin perhettä Virtelässä v.1934.

Jussi ja Anna Poikselällä oli yhdeksänhenkinen perhe. Siihen aikaan ei toimeentulo ollut kovinkaan hyvä. Muutama lehmä ja pientä karjaa oli ja hevonen. Isä ajoi rahtia vanhempien poikien Johanneksen ja Asserin kanssa. Kesällä meidän nuorempien lasten piti olla paimenessa, kun koulu loppui keväällä. Minä Viljo-veljeni kanssa olin paimenessa joka aamu. Loppupäiväksi lehmät saivat mennä metsään, paitsi että äiti lypsi ne päivälläkin ja antoi niille suurusta saaviin. Paimenessa tehtiin pieni tuli pellon reunaan ja paistettiin perunoita. Illalla lehmät haettiin metsästä, elleivät ne tulleet itsestään kotiin. Joskus lehmiä joutui huutelemaan kauan pois metsästä.

Pellollakin piti olla töissä kun vaan kynnelle kykeni, muun muassa heinää haravoimassa. Syksyllä me nuoremmat jouduimme viljankorjuun jälkeen poimimaan kaikki katkenneet tähkät pellosta. On leipä ollut uskomattoman tiukalla. Juurikasveja piti kotimäellä kitkeä ja perata miltei joka viikko.

Isä nikkaroi aina talvella, teki rekiä niin, että kova pauke oli pienessä huoneessa. Kerran kun isä nukkui päivällisunta, minä nostin minua nuoremman Kerttu-siskon kynnyksen yli eli yritin nostaa, ja hän alkoi itkeä. Isä oli vihainen, kun heräsi kesken unien, ja sain melkein selkään.

Toinen onneton päivä oli, kun olin äidin kanssa niittämässä kauraa Teppanalla. Äiti oli kova niittämään. Minäkin yritin niittää. Leikkasin jotenkin sormeni niin, että vieläkin on jälki ja arpi näkyvissä kuin muistona Virtelän kotoa. Äiti sitoi haavan, ja niittämistä jatkettiin.

Ennen tehtiin kotona paljon käsitöitä. Äiti kehräsi villalankaa, josta kudottiin sukkaa. Tytöt saivat opetella kutomaan pienestä pitäen. Pellavaa kasvatettiin miltei joka talossa. Siihen aikaan kaupasta ei juuri saanut ostokankaita, eikä toisaalta ollut rahaa käyttää ostoksiin. Pellavasta kehrättiin lankaa, josta kudottiin lakana- ja pyyheliinakangasta. Pellavakankaasta tehtiin miehille myös työpaitoja. Ne olivat kesällä viileitä pitää. Pellavaloimeen kudottiin kangaspuissa räsymattoja, joissa kuteena olivat vanhoista vaatteista leikatut kuteet.

Polttopuita piti pilkkoa tupaan. Talvella ajettiin vettä karjalle navettaan siitä ojasta, joka tuli Mertalamesta meidän pihamaan ohi. Se oja virtasi meidän saunan takaa pellon ojaa pitkin Killatsunjärveen, missä käytiin kalastamassa.

Isä kävi kalastamassa kotitarpeiksi ja vähän myytiinkin naapureille. Killatsunjärven rannassa isällä oli puinen vene, Kärkkäisen Laurin tekemä. Isä-Jussin tapana oli tervata vene hyvin, Ja hyvänä vene sitten pysyikin. Siihen aikaan ei tarvinnut mitään kalastuslupia. Killatsunjärvi oli kalainen ja meidän kalastuspaikka oli Teppanan ranta. Olin joskus kalassa isän kanssa. Hän kalasti aika paljon pyhänäkin. Me ei tykätty kalan perkauksesta pyhänä ja myytiin saalis naapureille..Äiti suolasi ja kuivasi kalat. Ne säilyivät hyvin. Koko talvi meillä syötiin kalaa.

Puolukoita poimittiin talveksi iso saavi täyteen. Ne survottiin saaviin. Siitä oli hyvä ottaa jäätyneitä marjoja. Sieniä kerättiin talven varalle. Ne yleensä suolattiin. Meillä oli karviasmarjoja. Ne syötiin jo syksyn aikana kaikki. Omenia oli aika vähän. Kaksi omenapuuta meillä vain oli, ne olivat syysomenia.

Muistan vielä, kun keväällä äiti korjasi aitoja ja teki uusiakin. Minä Kerttu-siskon kanssa jouduin hakemaan katajia metsästä. Äiti veisti ne halki, ja ne laitettiin jonnekin kuoppaan likoamaan huomiseen asti. Kataja notkistuu siitä. Niistä oli sitten hyvä tehdä aitaa. Nämä katajat olivat niitä "norjii aijavitsaksii". Karjalaista naista voi pitää tällaisena sitkeänä aidanvitsaksena.

Hilkka Virtanen (os. Poikselkä)